

POSTANOWIENIE

Dnia 2 października 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi -Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: sekr. sąd. M. P.

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku E. K. (1)

z udziałem M. K.

o podział majątku i zniesienie współwłasności

postanawia:

1.ustalić, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków M. K. i E. K. (1) wchodzi udział w wysokości $\frac{1}{11}$ (jednej jedenastej) części w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), stanowiącej działkę (...), o powierzchni 0,0215 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), o wartości 5.092 zł (pięć tysięcy dziewięćdziesiąt dwa złote);

2.ustalić, że M. K. i E. K. (1) są współwłaścicielami w $\frac{1}{2}$ (jednej drugiej) części każdej z nich zabudowanej nieruchomości, położonej w Ł. przy ul. (...), stanowiącej działkę numer (...), o powierzchni 0,0038 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), o wartości 98.628 zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy sześćset dwadzieścia osiem złotych);

3.ustalić, że nakład E. K. (1) z majątku osobistego na majątek wspólny w postaci wybudowania części pawilonu handlowego numer 11 na działce numer (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), wynosi 37.011 zł (trzydzieści siedem tysięcy jedenaście złotych);

4.oddać wniosek M. K. o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym;

5.umorzyć postępowanie w przedmiocie wniosku E. K. (1) o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym;

6. umorzyć postępowanie w przedmiocie żądań M. K. zgłoszonych w piśmie z dnia 12 lutego 2017 roku;

7.dokonać podziału majątku wspólnego byłych małżonków M. K. i E. K. (1), zniesienia współwłasności nieruchomości wskazanej w punkcie 2.(drugim) postanowienia oraz rozliczenia nakładów wnioskodawczyni z majątku osobistego na majątek wspólny w ten sposób, że:

a) udział w wysokości $\frac{1}{11}$ (jednej jedenastej) części w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), stanowiącej działkę (...), o powierzchni 0,0215 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), o wartości 5.092 zł (pięć tysięcy dziewięćdziesiąt dwa złote) wraz z nakładem opisanym w pkt 3. (trzecim) postanowienia o wartości 37.011 zł (trzydzieści siedem tysięcy jedenaście

złoty) oraz prawo własności zabudowanej nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), stanowiącej działkę numer (...), o powierzchni 0,0038 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), o wartości o wartości o wartości 98.628 zł (dziewięćdziesiąt osiem tysięcy sześćset dwadzieścia osiem złotych) przyznać na rzecz E. K. (1);

b) zasądzić od E. K. (1) na rzecz M. K. kwotę 49.551,01 zł (czterdzieści dziewięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt jeden złotych jeden grosz) tytułem spłaty;

8.rozłożyć zasądzoną w pkt 3 b) spłatę 2 (dwie) raty: pierwsza rata w kwocie 33.034 zł (trzydzieści trzy tysiące trzydzieści cztery złote) płatna w terminie 1 (jednego) miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia, druga rata w kwocie 16.517,01 zł (szesnaście tysięcy pięćset siedemnaście złotych jeden grosz) płatna w terminie 6 (sześciu) miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

9.zasądzić od M. K. na rzecz E. K. (1) kwotę 1.250 zł (jeden tysiąc dwieście pięćdziesiąt złotych) tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania;

10.ustalić, że w pozostałym zakresie wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;

11. cofnąć uczestnikowi M. K. zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego udzielone postanowieniem z dnia 28 listopada 2017 roku;

12.nakazać pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych:

a)od E. K. (1) kwotę 1.253,36 zł (jeden tysiąc pięćdziesiąt trzy złote trzydzieści sześć groszy);

b)od M. K. z roszczenia zasądzonego w punkcie 3 b) postanowienia kwotę 1.253,35 zł (jeden tysiąc pięćdziesiąt trzy złote trzydzieści pięć groszy).

Sygn. akt II Ns 380/15

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 10 lutego 2015 roku E. K. (1) wniosła o dokonanie podziału majątku wspólnego byłych małżonków M. K. i E. K. (1). Wskazała, że w skład majątku wspólnego wchodzi stanowiący odrębną własność pawilon handlowy położony w Ł. przy ul. (...) wraz z działkami (...). Żądała przyznania na jej rzecz prawa do wskazanych nieruchomości z obowiązkiem spłaty na rzecz uczestnika w dwóch ratach. Wniosła o ustalenie nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym i przyjęcie, że wnioskodawczyni przyczyniła się do powstania majątku wspólnego w 60%, a uczestnik w 40%. Żądała także zwrotu wydatków poczynionych z majątku osobistego na rzecz majątku wspólnego w łącznej kwocie 4.830 zł z tytułu rozbudowy pawilonu handlowego, podatku od nieruchomości oraz opłaty za użytkowanie wieczyste, a także zasądzenia kosztów postępowania według norm przepisanych. Dodatkowo, wniosła o zwolnienie od kosztów sądowych.

(wniosek k.2-3 i k.4, pismo k.26 i k.41-41 v.)

Postanowieniem z dnia 17 marca 2015 roku Sąd oddalił wniosek E. K. (1) o zwolnienie od kosztów sądowych.

(postanowienie k.36-37)

Na rozprawie w dniu 29 stycznia 2016 roku wnioskodawczyni popierała wniosek.

(stanowisko wnioskodawczyni - protokół rozprawy k.64)

W piśmie z dnia 31 marca 2016 roku pełnomocnik wnioskodawczyni popierał wniosek. Wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika wchodzi prawo własności pawilonu numer 11 położonego w Ł. przy ul. (...) wraz z prawem własności działki numer (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) oraz udziałem wynoszącym 1/11 prawa użytkowania wieczystego działki (...) położonej w Ł., dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...). Potrzymany wniosek o ustalenie nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym i wniósł o przyjęcie, że udział wnioskodawczyni wynosi 60%, a uczestnika 40% oraz potrzymany żądanie przyznania na rzecz wnioskodawczyni prawa do wskazanych nieruchomości z obowiązkiem spłaty na rzecz uczestnika. Wniósł o rozliczenie nakładów wnioskodawczyni z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej kwocie 10.660,29 zł i zasądzenie od uczestnika zwrotu połowy tej kwoty. Wyjaśnił, że zgłoszona do rozliczenia kwota obejmuje nakład w postaci rozbudowy pawilonu handlowego w kwocie 9.000 zł, opłaty za użytkowanie wieczyste w kwocie 297,37 zł oraz opłaty z tytułu podatku od nieruchomości w kwocie 475,92 zł i 887,00 zł. Dodatkowo wniósł o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni zwrotu kosztów postępowania.

(pismo pełnomocnika wnioskodawczyni k.79-81 v.)

Na rozprawie w dniu 2 września 2016 roku pełnomocnik wnioskodawczyni potrzymany dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Uczestnik oświadczył, że nie przyłącza się do wniosku. Wniósł o przyznanie pawilonu handlowego na jego rzecz bez spłaty na rzecz wnioskodawczyni. Wskazał, że ma inne roszczenia wobec wnioskodawczyni. Kwestionował wskazaną przez wnioskodawczynię wartość nieruchomości zgłoszonych do podziału.

(stanowisko pełnomocnika wnioskodawczyni – protokół rozprawy k.139-140, stanowisko uczestnika – protokół rozprawy k.140)

Na rozprawie w dniu 24 lutego 2017 roku pełnomocnik wnioskodawczyni popierał wniosek, z tym że wskazał, że w zakresie działki numer (...) wnosi o zniesienie współwłasności, a w zakresie działki numer (...) o dokonanie podziału majątku dorobkowego. Cofnął wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Pełnomocnik uczestnika przyłączył się do wniosku w zmodyfikowanym kształcie. Cofnął żądania uczestnika zgłoszone w piśmie z dnia 12 lutego 2017 roku. Poparł natomiast wniosek o przesłuchanie zgłoszonych w owym piśmie świadków na okoliczności wskazane w złożonym na rozprawie piśmie. W piśmie z dnia 24 lutego 2017 roku złożonym na rozprawie pełnomocnik uczestnika wniósł o ustalenie, że w skład majątku wspólnego uczestników wchodzi prawo użytkowania wieczystego działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) oraz udział w wysokości 1/11 części w prawie użytkowania wieczystego działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) wraz z posadowionym na działkach pawilonem handlowym znajdującym się w Ł. przy ul. (...). Żądał ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym w ten sposób, że udział uczestnika wynosi 70%, a udział wnioskodawczyni 30%. Wniósł o przyznanie składników majątku wspólnego na rzecz wnioskodawczyni ze spłatą na rzecz uczestnika w terminie 3 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności.

Pełnomocnik wnioskodawczyni nie oponował co do cofnięcia żądań uczestnika zgłoszonych w piśmie z dnia 12 lutego 2018 roku, a pełnomocnik uczestnika nie oponował przeciwko cofnięciu przez pełnomocnika wnioskodawczyni żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym.

(stanowisko pełnomocnika wnioskodawczyni k.166 i k.167, stanowisko pełnomocnika uczestnika k.166, k.167, pismo pełnomocnika uczestnika k.162-163)

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2017 roku Referendarz sądowy zwolnił uczestnika od kosztów sądowych w postaci zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego, oddalając wniosek uczestnika o zwolnienie od kosztów w pozostałej części.

(postanowienie k.295)

W piśmie wniesionym w dniu 3 stycznia 2018 roku pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o rozliczenie nakładów dokonanych przez wnioskodawczynię z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 40.740,17 zł w postaci nakładu na rozbudowę pawilonu handlowego w kwocie 37.011 zł oraz opłat z tytułu podatku od nieruchomości i z tytułu użytkowania wieczystego w łącznej kwocie 3.729,17 zł. Oświadczył, że nie kwestionuje opinii biegłej z zakresu szacunku nieruchomości.

(pismo pełnomocnika wnioskodawczyni k.301-302 v.)

Na rozprawie w dniu 18 września 2018 roku pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o zniesienie współwłasności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...), a także o ustalenie, że w skład majątku wspólnego uczestników wchodzi udział w wysokości 1/11 części w prawie użytkowania wieczystego działki (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...) oraz nakład w postaci pawilonu handlowego numer 11 położonego w Ł. przy ul. (...). Wniósł o rozliczenie nakładów dokonanych przez wnioskodawczynię z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 41.628,99 zł w postaci nakładu na rozbudowę pawilonu handlowego w kwocie 37.011 zł oraz opłat z tytułu podatku od nieruchomości i z tytułu użytkowania wieczystego w łącznej kwocie 4.617,99 zł. Potrzywał wniosek o przyznanie wskazanych nieruchomości na rzecz wnioskodawczyni ze spłatą na rzecz uczestnika w ratach.

Pełnomocnik uczestnika potrzywał dotychczasowe stanowisko w sprawie, w tym w zakresie żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Wniósł o ustalenie, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie i nieuwzględnienie wniosku pełnomocnika wnioskodawczyni o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni. Kwestionował, aby nakład w postaci rozbudowy pawilonu został dokonany przez wnioskodawczynię. Podniósł, że uczestnik nie wyraża zgody na spłatę w ratach, gdyż oczekuje jak najszybszej jednorazowej spłaty. Oświadczył, że nie kwestionuje opinii biegłej z zakresu wyceny nieruchomości. Wnosił o odroczenie rozprawy z uwagi na nieobecność uczestnika, który rzekomo nie otrzymał wezwania na termin rozprawy.

(stanowisko pełnomocnika wnioskodawczyni – protokół rozprawy k.338 i k.341, pismo pełnomocnika wnioskodawczyni k.330-332 i k.341, stanowisko pełnomocnika uczestnika k.338)

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

M. K. i E. K. (2) z domu K. zawarli związek małżeński w dniu 20 listopada 1982 roku w Ł..

Wnioskodawczyni i uczestnik nie zawierali umów majątkowych małżeńskich. Nie pozostawali w separacji sądowej. Nie uzyskali orzeczenia sądu o ustanowieniu rozdzielności majątkowej.

Wyrokiem z dnia 16 listopada 1993 roku, prawomocnym od dnia 12 grudnia 1993 roku, Sąd Wojewódzki w Łodzi rozwiązał małżeństwo uczestników przez rozwód, z winy M. K. z powodu nadużywania przez niego alkoholu, znęcania się fizycznie i moralnie nad żoną i synem. Orzekł eksmisję M. K. z lokalu mieszkalnego numer 22a położonego przy ul. (...) na podstawie przepisu art.58 § 2 k.r.o. z uwagi na rażąco naganne zachowanie pod wpływem alkoholu uniemożliwiające wspólne zamieszkiwanie.

(dowód: kserokopia wyroku Sądu Wojewódzkiego w Łodzi k.5-5 v., uzasadnienie k.11-13, odpis wyroku k.150 i k.151 oraz k.196-196 v., przesłuchanie wnioskodawczyni k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35 - 00:42:55)

W czasie małżeństwa E. K. (1) i M. K. nabyli spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego rotacyjnego numer 22a przy ul. (...) w Ł.. W drodze umowy ugody z dnia 19 września 1994 roku E. K. (1) i M. K. dokonali podziału tego składnika majątku wspólnego w ten sposób, że prawo do lokalu mieszkalnego wraz wkładem w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. przypadło na rzecz E. K. (1).

Wnioskodawczyni i uczestnik podzieli się także rzeczami ruchomymi wchodzącymi w skład majątku wspólnego.

(dowód: kserokopia decyzji k.46, kserokopia ugody k.42, przesłuchanie wnioskodawczyni k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35 - 00:42:55)

W trakcie małżeństwa wnioskodawczyni i uczestnik wybudowali na działce numer (...) murowany pawilon handlowy numer 11 położony przy ul. (...) w Ł..

Na mocy umowy z dnia 23 sierpnia 1993 roku E. K. (1) i M. K. nabyli udział w prawie użytkowania wieczystego działki numer (...) przy ul. (...) w Ł. w wysokości 1/11 części oraz prawo użytkowania wieczystego działki numer (...) położonej przy ul. (...)

(dowód: kserokopia decyzji k.6-6 v., kserokopia zawiadomienia k.7, kserokopia umowy k.172-175 i k.181-182 v., odpis księgi wieczystej k.32-34, wypis z rejestru gruntów k.28-29, przesłuchanie wnioskodawczyni k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35- 00:42:55)

W dniu 21 września 1994 roku dokonano na rzecz E. K. (1) przydziału spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego numer 22a przy ul. (...) w Ł..

(dowód: kserokopia decyzji k.46)

Na mocy decyzji z dnia 11 marca 2004 roku prawo użytkowania wieczystego gruntu położonego w Ł. przy ul. (...), oznaczonego jako działka numer (...), objętego księgą wieczystą Kw (...), stanowiącego własność Gminy Ł., zostało przekształcone w prawo własności.

(dowód: kserokopia decyzji k.82-83, pismo k.10, wypis z rejestru gruntów k.27, przesłuchanie wnioskodawczyni k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35- 00:42:55)

W księdze wieczystej o numerze (...), prowadzonej dla działki numer (...), jako właściciele nieruchomości ujawnieni są: E. K. (1) i M. K. we wspólności ustawowej małżeńskiej, choć przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przysługującego wnioskodawczyni i uczestnikowi do tej działki nastąpiło po rozwiązaniu małżeństwa.

(dowód: odpis księgi wieczystej k.31-31 v., kserokopia decyzji k.82-83, pismo k.10, wypis z rejestru gruntów k.27, przesłuchanie wnioskodawczyni k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35- 00:42:55)

Po rozwodzie, z inicjatywy wnioskodawczyni, doszło do rozbudowy pawilonu handlowego numer 11 przy ul. (...) w Ł.. Wnioskodawczyni na rozbudowę pawilonu przeznaczyła środki uzyskane ze sprzedaży nieruchomości w B. stanowiącej jej majątek odrębny oraz środki darowane jej przez rodziców. Uczestnik nie partycypował w kosztach rozbudowy pawilonu.

Załatwianiem wszelkich formalności związanych z rozbudową pawilonu zajmowała się wnioskodawczyni.

Decyzją z dnia 25 lutego 1996 roku ustalono dla E. K. (1) warunki zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegającej na rozbudowie pawilonu handlowego położonego w Ł. przy ul. (...).

Pismem z dnia 2 listopada 2000 roku poinformowano E. K. (1) o przyjęciu zgłoszenia użytkowania rozbudowanej części pawilonu handlowego numer 11 usytuowanego przy ul. (...) w Ł..

(dowód: kserokopia decyzji k.8 i k.104-105, kserokopia pisma k.9, wypis z kartoteki budynków k.30 i k.44, kserokopie rachunków k.84, k.85, k.86, k.87, k.101, kserokopia projektu k.102-124, zeznania świadka B. K. k.143-145, nagranie 01:00:37-01:43:00, przesłuchanie wnioskodawczyni k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35- 00:42:55)

W okresie od 1993 roku do października 2013 roku pawilon handlowy numer 11 przy ul. (...) w Ł. był wynajmowany. Czynsz najmu był dzielony po połowie pomiędzy wnioskodawczynię i uczestnika, którzy w takich samych częściach płacili podatek od nieruchomości oraz opłaty za użytkowanie wieczyste. E. K. (1) i M. K. ponosili po połowie koszty podatku od nieruchomości i opłaty za użytkowanie wieczyste do jesieni 2014 roku. Wówczas uczestnik zaprzestał uiszczać podatek od nieruchomości oraz opłaty za użytkowanie wieczyste, oświadczając, że nie będzie ponosić kosztów z tym związanych.

(dowód: kserokopia decyzji k.46, kserokopia ugody k.42, zeznania świadka B. K. k.143-145, nagranie 01:00:37-01:43:00, przesłuchanie wnioskodawczyni k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35- 00:42:55)

Od 2014 roku do chwili obecnej opłaty z tytułu użytkowania wieczystego działki numer (...) oraz podatku od nieruchomości stanowiącej działkę numer (...) ponosi wyłącznie E. K. (1). Uczestnik nie zwrócił na rzecz wnioskodawczyni żadnej części z tych opłat. E. K. (1) od 2014 roku do chwili zamknięcia rozprawy uiściła z tytułu podatku od nieruchomości stanowiącej działkę numer (...) łączną kwotę 4.201,25 zł, w tym w 2014 roku kwotę 851,65 zł, w 2015 roku kwotę 898,60 zł, w 2016 roku kwotę 888 zł, w 2017 roku kwotę 888 zł, a w 2018 roku kwotę 675 zł oraz kwotę 798,47 zł z tytułu opłaty za użytkowanie wieczyste działki numer (...), w tym w 2014 roku kwotę 153,73 zł, w 2015 roku kwotę 143,64 zł, w 2016 roku kwotę 143,64 zł, w 2017 roku kwotę 143,64 zł, w 2018 roku kwotę 213,82 zł.

(dowód: potwierdzenia przelewów (...) i k.184-188 v., k.190-190 v., k.305-319, k.333-336, kserokopia monitu k.96, kserokopia upomnienia k.97 i k.98, kserokopie decyzji k.99-100 v., kserokopia potwierdzenia wpłaty k.189 i k.310, przesłuchanie wnioskodawczyni k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35-00:42:55)

Po ślubie małżonkowie K. zamieszkiwali u rodziców wnioskodawczyni. Nie ponosili wówczas żadnych kosztów utrzymania mieszkania ani jedzenia. Była to forma pomocy rodziców wnioskodawczyni dla córki i zięcia. Po zawarciu małżeństwa uczestnik pracował w spółdzielni mieszkaniowej do 1986 lub 1987 roku. Później do czasu rozvodu M. K. nie był zatrudniony jako pracownik.

W chwili zawarcia małżeństwa E. K. (1) pracowała w Wojskowym Zarządzie K. – Budowlanym jako inspektor. Po urodzeniu syna w maju 1983 roku korzystała z urlopu macierzyńskiego, a następnie wychowawczego.

W 1989 roku E. K. (1) rozpoczęła działalność gospodarczą w postaci sklepu spożywczego, który prowadziła w pawilonie numer 11 przy ul. (...) w Ł.. Po roku zmieniła branżę sklepu na przemysłowy i prowadziła go przez kolejne półtora roku. Od 1992 roku pawilon numer 11 był wynajmowany. Później wnioskodawczyni prowadziła działalność gospodarczą – zajmowała się produkcją bluzek i gumek do włosów.

W czasie małżeństwa E. K. (1) za pieniądze darowane przez rodziców nabyła nieruchomość rolną w B., gdzie założono sad. Wnioskodawczyni zbierała w tym sadzie owoce i sprzedawała je. Było to dodatkowe źródło dochodu rodziny.

W czasie małżeństwa M. K. nadużywał alkoholu. Problemy uczestnika nasiliły się w 1988 roku. Na początku lat 90-tych XX wieku, gdy uczestnik często nadużywał alkoholu – spożywał go codziennie, nie uczestniczył w pracach domowych. Po spożyciu alkoholu uczestnik zachowywał się agresywnie. Sprzątaniem, gotowaniem, praniem, prasowaniem oraz zakupami zajmowała się E. K. (1). W okresie, gdy wnioskodawczyni prowadziła sklep uczestnik miał jej pomagać – zajmować się dowożeniem towaru. W praktyce, M. K. często nie przywoził towaru, wracał pijany, rozbil też samochód. Uczestnik nie przekazywał wnioskodawczyni pieniędzy na utrzymanie rodziny, której źródło utrzymania stanowiły dochody uzyskiwane przez E. K. (1). W przypadku problemów finansowych rodziny pomocą finansową służyli wnioskodawczyni jej rodzice – W. i C. K..

Syna stron B. do przedszkola odprowadzała i odbierała z przedszkola wnioskodawczynie. Także na początku edukacji szkolnej B. był odprowadzany do szkoły przez matkę. Sporadycznie po awanturach robił to uczestnik. Gdy miał zajmować się dzieckiem znącał się nad synem. W opiece nad B. pomagała matka wnioskodawczynie.

(dowód: zeznania świadka B. K. k.143-145, nagranie 01:00:37-01:43:00, przesłuchanie wnioskodawczynie k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35- 00:42:55)

Wartość rynkowa udziału w wysokości 1/11 części w prawie użytkowania niezabudowanej działki numer (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...), według stanu na dzień 12 grudnia 1993 roku oraz cen aktualnych wynosi 5.092 zł.

Wartość rynkowa prawa własności zabudowanej nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...), stanowiącej działkę numer (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...), według stanu aktualnego i cen aktualnych wynosi 98.628 zł.

Wartość rynkowa nakładu w postaci części budynku pawilonu handlowego wybudowanego na działce (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...) według stanu aktualnego i cen aktualnych wynosi 37.011 zł.

(dowód: opinia biegłego z zakresu szacunku nieruchomości k.225-290)

M. K. jest zarejestrowany jako bezrobotny bez prawa do zasiłku. Otrzymuje zasiłek z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w kwocie 260 zł miesięcznie. Nie posiada oszczędności. Sam prowadzi gospodarstwo domowe. Zamieszkuje w lokali komunalnym numer (...) przy ul. (...) w Ł..

(dowód: kserokopia umowy najmu k.214-218, k.219, kserokopia zaświadczenia z PUP k.220, oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku dochodach i źródłach utrzymania k.202-206)

E. K. (1) sama prowadzi gospodarstwo domowe. Utrzymuje się z emerytury w kwocie 870 zł netto miesięcznie. Podejmuje także prace dorywcze, zwłaszcza w okresie letnim. Posiada oszczędności w kwocie około 20.000 zł. W związku z konieczności spłaty uczestnika może liczyć na pomoc rodziny w zakresie kwoty 40.000 zł. Ponadto, w przypadku konieczności spłaty uczestnika wnioskodawczynie zamierza zaciągnąć kredyt lub pożyczkę. W przypadku przyznania na jej rzecz nieruchomości objętych wnioskiem zamierza wznowić działalność gospodarczą w pawilonie handlowym numer 11. Wnioskodawczynie ponosi koszty opłat za mieszkanie wraz opłatami za media w łącznej kwocie 650-700 zł miesięcznie. Leczy się na depresję, tarczycę, układ kostny. W związku z tym ponosi wydatki na leki w kwocie 50 zł miesięcznie.

(dowód: przesłuchanie wnioskodawczynie k.339-340 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.64-66, nagranie 00:03:35- 00:42:55)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów i ich kserokopii (w oparciu o przepis art.308 k.p.c.), zeznań świadka B. K., opinii biegłej z zakresu szacunku nieruchomości oraz przesłuchania wnioskodawczynie.

Sąd uznał opinię biegłej z zakresu (...) za pełnowartościowe źródło informacji specjalnych. Opinia jest zupełna i zawiera logiczne uzasadnienie wywiedzionych wniosków. Wnioskodawczynie ani uczestnik reprezentowani przez fachowych pełnomocników nie kwestionowali opinii ani nie wnosili jej uzupełnienie ani o wezwanie biegłej na rozprawę celem złożenia wyjaśnień.

Na rozprawie w dniu 24 lutego 2017 roku Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków Z. D., Z. W., J. W. i J. J. zgłoszony przez uczestnika w piśmie z dnia 12 lutego 2017 roku, a sprecyzowany przez pełnomocnika uczestnika w piśmie z dnia 24 lutego 2017 roku.

Zgodnie z przepisem art.207 § 6 k.p.c., znajdującym zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym poprzez art.13 § 2 k.p.c., Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności.

W przedmiotowej sprawie, odpis wniosku wraz z pouczeniem i zobowiązaniem do złożenia w terminie 14 dni odpowiedzi na wniosek i zgłoszenia wszelkich twierdzeń, zarzutów i dowodów pod rygorem ich pominięcia jako spóźnionych doręczono M. K. przez awizo z dniem 20 lipca 2015 roku. Pełnomocnik uczestnika nie wykazał, aby uczestnik nie zgłosił w określonym terminie wniosków dowodowych bez swojej winy ani by wystąpiły inne wyjątkowe okoliczności uzasadniające uwzględnienie spóźnionych wniosków dowodowych. Zwłaszcza, że odpis pisma pełnomocnika wnioskodawczyni precyzującego stanowisko wnioskodawczyni doręczono uczestnikowi przez awizo w dniu 5 lipca 2016 roku. Natomiast, uwzględnienie owych wniosków skutkowałoby zwłoką w postępowaniu.

Na rozprawie w dniu 18 września 2018 roku Sąd oddalił wniosek pełnomocnika uczestnika o odroczenie rozprawy. Wbrew twierdzeniom uczestnika, M. K. został prawidłowo wezwany na termin rozprawy w dniu 18 września 2018 roku – wezwanie doręczono przez awizo z dniem 27 marca 2018 roku (zwrócona przesyłka k.328). Uczestnik nie stawiał się na rozprawie w dniu 18 września 2018 roku, na którą został wezwany do osobistego stawiennictwa celem przesłuchania w charakterze strony pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania bez usprawiedliwienia. W związku z tym, brak było podstaw do uwzględnienia wniosku o odroczenie rozprawy. W konsekwencji, Sąd pominął dowód z przesłuchania uczestnika.

Dokonując ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia Sąd pominął informacyjne wyjaśnienia uczestnika (k.140-142). Informacyjne wyjaśnienia nie stanowią dowodu w sprawie, a uczestnik nie stawiał się na rozprawie w dniu 18 września 2018 roku i nie potwierdził ich treści w złożonych zeznaniach. Sąd nie dał wiary twierdzeniom uczestnika, iż w czasie małżeństwa wnioskodawczyni nigdy nie pracowała, a jedynym źródłem utrzymania rodziny była praca wykonywana przez uczestnika, że pracami domowymi takimi jak prasowanie, gotowanie i sprzątanie zajmował się tylko uczestnik oraz że koszty rozbudowy pawilonu pokrył w całości uczestnik. Albowiem, twierdzenia te pozostają w sprzeczności ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w postaci rachunków, odpisu wyroku rozwodowego wraz z uzasadnieniem, zeznań świadka B. K. oraz przesłuchania wnioskodawczyni.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie, ustrój wspólności majątkowej powstał pomiędzy E. K. (1) i M. K. w dniu 20 listopada 1982 roku, kiedy to strony zawarły związek małżeński, a ustał w dniu 12 grudnia 1993 roku z chwilą uprawomocnienia się wyroku Sądu Wojewódzkiego w Łodzi z dnia 16 listopada 1993 roku rozwiązującego małżeństwo stron przez rozwód.

W niniejszej sprawie, znajdowały zastosowanie przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dotyczące składu majątku wspólnego i majątku osobistego w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1691), która weszła w życie z dniem 20 stycznia 2005 roku. Albowiem, zgodnie z art.5 ust.5 owej ustawy, przepisy dotychczasowe stosuje się do podziału majątku wspólnego małżonków i do zwrotu wydatków i nakładów dokonanych z majątku wspólnego na majątek osobisty lub z majątku osobistego na majątek wspólny, jeżeli wspólność majątkowa małżeńska ustała przed wejściem ustawy w życie.

Stosownie do treści przepisu art. 31 k.r.o., w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 162, poz. 1691), z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa obejmująca ich dorobek (wspólność ustawowa). Zaś, przedmioty majątkowe nie objęte wspólnością stanowią majątek odrębny każdego z małżonków.

Dorobkiem małżonków są przedmioty nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje z małżonków lub jednego z nich. W szczególności dorobek małżonków stanowią: pobrane wynagrodzenie za pracę oraz inne usługi świadczone osobiście przez któregokolwiek z małżonków oraz dochody z majątku wspólnego, jak również z odrębnego majątku każdego z małżonków (art.32 k.r.o).

Natomiast majątek odrębny każdego z małżonków stanowią przedmioty i prawa enumeratywnie wymienione w treści art. 33 k.r.o.

Rozwiązanie małżeństwa przez rozwód skutkuje ustaniem wspólności majątkowej. Od tej chwili do majątku, który był objęty wspólnością ustawową, zgodnie z art. 46 k.r.o., stosuje się przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych.

W świetle art. 210 k.c., każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności.

Przepisy art. 46 k.r.o. oraz art. 567 § 3 k.p.c. stanowią, iż do podziału majątku objętego wspólnością ustawową w kwestiach nie unormowanych stosuje się przepisy o dziale spadku od art. 680 do art. 689 k.p.c. Te ostatnie zaś (art. 688 k.p.c.) odsyłają do odpowiedniego stosowania przepisów o zniesieniu współwłasności.

Jak wynika z powołanych powyżej przepisów normujących postępowanie o podział majątku wspólnego, w postępowaniu tym Sąd w pierwszej kolejności ustala skład i wartość majątku wspólnego. W tym zakresie, Sąd zobligowany jest do działania z urzędu (art. 684 w związku z art. 567 § 3 k.p.c.).

Zgodnie z art. 43 § 1 k.r.o., oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Jednakże, w świetle § 2 powołanego przepisu, z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym (§ 3 art.43 k.r.o.).

Uczestnik kwestionował równe udziały w majątku wspólnym. Podnosił, że to on w znacznie większym stopniu przyczynił się do powstania majątku wspólnego.

W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, iż małżonek może żądać ustalenia nierównych udziałów małżonków w całym majątku wspólnym, a nie w niektórych składnikach majątku wspólnego.

Z treści przytoczonego art. 43 § 1 k.r.o. wynika zasada, że po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej i majątku, który był objęty tą wspólnością - udziały małżonków w majątku wspólnym są równe. Jednakowe pod względem wielkości udziały małżonków w majątku wspólnym są wyrazem równego traktowania małżonków i ich równouprawnienia w stosunkach majątkowych po ustaniu wspólności majątkowej. To rozwiązanie jednak nie we wszystkich okolicznościach będzie właściwe, w pewnych bowiem wypadkach może okazać się krzywdzące dla jednego z małżonków. Dlatego ustawodawca w art. 43 § 2 k.r.o. przewidział możliwość ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym, jeżeli zostaną spełnione przesłanki wskazane w tym przepisie.

Art. 43 § 2 k.r.o. określa dwie przesłanki ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym. Pierwszą jest niejednakowy sposób przyczyniania się małżonków do powstania tego majątku. Drugą stanowią „ważne powody”. Obie przesłanki muszą być spełnione łącznie i pozostawać w określonej relacji. Z jednej strony żadne „ważne powody” nie uzasadniają same przez się ustalenia nierównych udziałów, jeżeli stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego jest równy. Z drugiej, różny stopień przyczynienia się małżonków do powstania tego majątku bierze się pod uwagę dopiero wtedy, gdy za ustaleniem nierównych udziałów przemawiają „ważne powody” (tak również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 kwietnia 2013 roku, IV CSK 553/12, Lex 1353257, Krystyna Skiepmo „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków” Warszawa 2015 rok).

Pod pojęciem „przyczynienia się” małżonków do powstania majątku wspólnego należy rozumieć nie tylko działania małżonków prowadzące bezpośrednio do powiększenia substancji majątku wspólnego, ale całokształt ich starań o założoną przez zawarcie małżeństwa rodzinę i zaspokojenie jej potrzeb. Przyczynianie się do powstania majątku wspólnego może polegać zarówno na wniesieniu aktywów, jak i na zaoszczędzeniu wydatków. W przypadku pracy we wspólnym gospodarstwie domowym zaoszczędzenie wydatków polega na uniknięciu kosztów związanych z potrzebą zatrudnienia pomocy domowej.

O stopniu tego przyczynienia się nie decyduje wyłącznie wysokość zarobków lub innych dochodów osiąganych przez małżonków. Dla jego określenia ma znaczenie także np. nakład pracy przy wychowywaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym (art. 43 § 3 k.r.o.) oraz to czy posiadanymi zasobami małżonkowie gospodarują racjonalnie, czy też nie, a w szczególności czy lekkomyślnie ich nie trwonią.

Przyjmuje się, iż „ważne powody” w rozumieniu § art. 43 k.r.o. winny być rozumiane jako względy natury etycznej, które sprawiają, że w danych okolicznościach równość udziałów małżonków w majątku wspólnym wyraźnie kolidowałaby z zasadami współżycia społecznego. Zaś, z uwagi na daleko idące skutki ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, przepis art. 43 § 2 k.r.o. winien być stosowany z dużą ostrożnością.

U podstaw art. 43 § 2 k.r.o. leży założenie, że tylko w małżeństwie prawidłowo funkcjonującym usprawiedliwione są równe udziały w majątku wspólnym, mimo że małżonkowie przyczyniali się do jego powstania w różnym stopniu. Opiera się ono na więzach osobistych i gospodarczych istniejących między małżonkami oraz na obowiązku wzajemnej pomocy. To założenie odpada jednak, gdy małżonek rażąco lub uporczywie naruszał swe obowiązki wobec rodziny. Nie bez znaczenia pozostaje także kwestia winy w spowodowaniu rozkładu pożycia małżeńskiego. Dlatego też art. 43 § 2 k.r.o. nie powinien działać na niekorzyść małżonka, któremu nie można przypisać winy (tak między innymi Krystyna Skiepmo „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków” Warszawa 2015 rok, Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 27 czerwca 2003 roku, ICV CKn 278/01, Lex 82435).

Ważne powody w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o. nie zachodzą w każdym wypadku faktycznej nierówności przyczyniania się małżonków do powstania majątku wspólnego, lecz wówczas, gdy małżonek, przeciwko któremu zostało skierowane żądanie ustalenia nierównego udziału, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczyniał się do powstania majątku wspólnego stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych (tak między innymi Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 26 listopada 1973 roku, III CRN 227/73, OSNCP 1974 rok, nr 11, poz.189 i z dnia 30 listopada 1972 roku, III CRN 235/72, OSNCP 1973 rok, nr 10, poz.174, Krystyna Skiepmo „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków” Warszawa 2015 rok).

Przy ocenie istnienia „ważnych powodów” w rozumieniu art. 43 k.r.o. należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciążących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli (tak między innymi Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2003 roku, IV CKN 278/01, Monitor Prawniczy 2004 rok, nr 6, poz.276, w postanowieniu z dnia 30 listopada 1972 roku, III CRN 235/72, OSNC 1973 rok, nr 10, poz. 174, w postanowieniu z 26 listopada 1973 roku, III CRN 227/73, OSNC 1974 rok, nr 11, poz. 189, w postanowieniu z dnia 5 października 1974 roku, III CRN 190/74, Lex 7598, Krystyna Skiepmo „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków” Warszawa 2015 rok).

Za „ważne powody” na gruncie powołanego przepisu uznawane mogą być fakt trwonienia majątku przez jedno z małżonków, alkoholizm, narkomania, hazard, podejmowanie nierozsądnych operacji finansowych naruszających bezpieczeństwo finansowe rodziny (Krystyna Skiepmo „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków” Warszawa 2015 rok).

W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni cofnęła żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym poprzez ustalenie, że jej udział wynosi 60%, a udział uczestnika 40%. Natomiast, swoje żądanie popierał uczestnik wnosząc o ustalenie, że jego udział wynosi 70%, a udział wnioskodawczyni 30%.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do ustalenia nierównych udziałów zgodnie z żądaniem uczestnika.

Po ślubie małżonkowie K. zamieszkiwali u rodziców wnioskodawczyni. Nie ponosili wówczas żadnych kosztów utrzymania mieszkania ani jedzenia. Była to forma pomocy rodziców wnioskodawczyni dla córki i zięcia. Po zawarciu małżeństwa uczestnik pracował w spółdzielni mieszkaniowej do 1986 lub 1987 roku. Natomiast, E. K. (1) w chwili zawarcia małżeństwa pracowała w Wojskowym Zarządzie K. – Budowlanym jako inspektor. Po urodzeniu syna w

maju 1983 roku korzystała z urlopu macierzyńskiego, a następnie wychowawczego. Za pieniądze darowane przez rodziców nabyła nieruchomości rolną w B., gdzie założono sad. Wnioskodawczyni zbierała w tym sadzie owoce i sprzedawała je. Było to dodatkowe źródło dochodu rodziny. W 1989 roku E. K. (1) rozpoczęła działalność gospodarczą w postaci sklepu spożywczego, który prowadziła w pawilonie numer 11 przy ul. (...) w Ł.. Po roku zmieniła branżę sklepu na przemysłowy i prowadziła go przez kolejne półtora roku. Z kolei, od 1992 roku do rozwodu pawilon numer 11 był wynajmowany. W czasie małżeństwa M. K. nadużywał alkoholu, co oprócz znęcania się na żonę i synem, było przyczyną orzeczenia rozwodu z jego winy, a rażąco naganne zachowanie uczestnika pod wpływem alkoholu stanowiło podstawę do orzeczenia jego eksmisji w wyroku rozwodowym. Na początku lat 90-tych XX wieku, gdy uczestnik często nadużywał alkoholu – spożywał go codziennie, nie uczestniczył w pracach domowych. Sprzątaniem, gotowaniem, praniem, prasowaniem oraz zakupami zajmowała się E. K. (1). W okresie, gdy wnioskodawczyni prowadziła sklep uczestnik miał jej pomagać – zajmować się dowożeniem towaru. W praktyce, M. K. często nie przywoził towaru, wracał pijany, rozbił też samochód. Uczestnik nie przekazywał wnioskodawczyni pieniędzy na utrzymanie rodziny, której źródło utrzymania stanowiły dochody uzyskiwane przez E. K. (1). W przypadku problemów finansowych rodziny pomocą finansową służyli wnioskodawczyni jej rodzice – W. i C. K..

Syna stron B. do przedszkola odprowadzała i odbierała z przedszkola wnioskodawczyni. Także na początku edukacji szkolnej B. był odprowadzany do szkoły przez matkę. Sporadycznie po awanturach robił to uczestnik. Gdy miał zajmować się dzieckiem znęcał się nad synem, a w opiece nad B. pomagała matka wnioskodawczyni.

Uczestnik, na którym w tym zakresie spoczywał ciężar udowodnienia zgodnie z przepisem art.6 k.c., nie wykazał, aby wnioskodawczyni w mniejszym stopniu niż uczestnik przyczyniła się do powstania majątku wspólnego ani by istniały ważne powody w rozumieniu art. 43 k.r.o. przemawiające ze ustaleniem większego udziału uczestnika w majątku wspólnym i mniejszego udziału wnioskodawczyni. Wręcz przeciwnie, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, wskazuje na zasadność wniosku E. K. (1) o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym. Jednakże, wniosek ten został przez wnioskodawczynię cofnięty i nie był ponowiony przed zamknięciem rozprawy. W konsekwencji, Sąd nie był uprawniony do orzekania w tym zakresie.

Reasumując, wniosek uczestnika o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym podlegał oddaleniu.

Zgodnie z ogólnie przyjętą zasadą Sąd ustala skład i stan majątku wspólnego na dzień ustania wspólności ustawowej małżeńskiej, zaś według cen obowiązujących w chwili orzekania (tak np. Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 15 grudnia 1969 roku, III CZP 12/69, OSNCP 1970, poz.39). Wartość przedmiotu zniesienia współwłasności ustala się na poziomie cen rynkowych (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 30 grudnia 1975 roku, III CRN 349/75). Dopuszczalne jest przy tym oparcie się na zgodnych oświadczeniach uczestników w zakresie wartości składników majątku, jeśli nie budzą one wątpliwości co zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2001 roku, V CKN 482/00, opubl. Lex 52640).

Przedmiotem podziału majątku wspólnego są jedynie aktywa oraz te przedmioty majątkowe, które były objęte wspólnością w chwili jej ustania i które nadal istnieją w dacie podziału. Składniki zużyte w toku normalnego używania nie są uwzględniane przy podziale, zaś składniki bezprawnie zniszczone lub zbyte przez jednego z małżonków podlegają rozliczeniu (tak między innymi Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 listopada 1999 roku, II CKN 523/98, opubl. Lex 737256, Krystyna Skiepmo „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków.” Warszawa 2015 rok).

Skład majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika ostatecznie nie był przedmiotem sporu. Jedynym składnikiem owego majątku jaki istniał w dacie uprawomocnienia się wyroku rozwodowego oraz w chwili orzekania był udział w wysokości 1/11 części w prawie użytkowania niezabudowanej działki numer (...), objętej księgą wieczystą o numerze (...). Prawo użytkowania wieczystego działki numer (...) położonej przy ul. (...) wraz ze związanym z nim prawem własności pawilonu handlowego numer 11, które istniało w chwili uprawomocnienia się wyroku rozwodowego, wygasło po ustaniu wspólności na skutek jego przekształcenia w prawo własności na mocy decyzji z dnia 11 marca 2004 roku. Po owym przekształceniu w księdze wieczystej o numerze (...), prowadzonej dla działki numer (...), jako właściciele nieruchomości ujawnieni są: E. K. (1) i M. K. we wspólności ustawowej małżeńskiej,

choć przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przysługującego wnioskodawczyni i uczestnikowi do tej działki nastąpiło po rozwiązaniu małżeństwa, a w konsekwencji E. K. (1) i M. K. mogli stać się współwłaścicielami owej działki jedynie w częściach ułamkowych. W konsekwencji, na uwzględnienie zasługiwał wniosek pełnomocnika wnioskodawczyni dotyczący zniesienia współwłasności tej nieruchomości. Dla tego też, jej stan i wartość należało ustalić na datę orzekania, a nie ustania wspólności majątkowej.

Wartość udziału w prawie użytkowania wieczystego działki numer (...), która w dacie ustania wspólności majątkowej małżeńskiej była niezabudowana, oraz wartość prawa własności zabudowanej działki (...), wobec sporu wnioskodawczyni i uczestnika w tym zakresie, Sąd ustalił na podstawie opinii biegłej z zakresu szacunku nieruchomości.

W czasie małżeństwa E. K. (1) i M. K. nabyli spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego rotacyjnego numer 22a przy ul. (...) w Ł., które istniało w dacie uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Jednakże, w drodze umowy ugody z dnia 19 września 1994 roku E. K. (1) i M. K. dokonali podziału tego składnika majątku wspólnego w ten sposób, że prawo do lokalu mieszkalnego wraz wkładem w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Ł. przypadło na rzecz E. K. (1). Wnioskodawczyni i uczestnik podzieli się także rzeczami ruchomymi wchodzącymi w skład majątku wspólnego. W konsekwencji, spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego rotacyjnego ani ruchomości nie podlegały podziałowi w niniejszym postępowaniu.

Stosownie do przepisu art. 45 § 1 zd. 1 k.r.o., każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek odrębny. Może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swego majątku odrębnego na majątek wspólny. Zwrotu dokonywa się przy podziale majątku wspólnego; jednakże sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny. Przepis art.45 k.r.o. reguluje rozliczenia z tytułu wydatków i nakładów poczynionych w czasie trwania wspólności ustawowej. Nie reguluje natomiast rozliczeń pomiędzy małżonkami z tytułu wydatków i nakładów poczynionych z majątków osobistych na majątek wspólny w czasie od ustania wspólności ustawowej do momentu podziału majątku, których podstawę materialnoprawną stanowią odpowiednio zastosowane przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, w tym art.207 k.c. Stosownie do treści art. 207 k.c., pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów. W takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, po ustaniu wspólności ustawowej, E. K. (1) dokonała nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny polegającego na rozbudowie na działce (...), do której przysługiwało uczestnikom prawo użytkowania wieczystego w 1/11 części, pawilonu handlowego. Wartość tego nakładu, w świetle niekwestionowanej przez strony opinii biegłej wynosi 37.011 zł.

Ponadto, E. K. (1) poniosła wydatki związane z nieruchomością stanowiącą współwłasność stron w postaci działki numer (...) oraz związane z udziałem w prawie użytkowania wieczystego działki (...) w postaci podatku od nieruchomości oraz opłat za użytkowanie wieczyste. Łącznie od 2014 roku wnioskodawczyni poniosła z tego tytułu wydatki w kwocie 4.999,72 zł.

Konsekwencją oddalenia przez Sąd wniosku M. K. o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym jest przyjęcie zasady wyrażonej w art. 43 § 1 k.r.o., iż małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Ponadto, E. K. (1) i M. K. są współwłaścicielami w częściach równych działki numer (...). Skoro, w świetle przepisu art. 207 k.c., współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą w stosunku do wielkości udziałów, E. K. (1) była uprawniona do żądania zwrotu od uczestnika połowy wskazanych wydatków z tytułu podatku od nieruchomości oraz opłat za użytkowanie wieczyste, czyli kwoty 2.499,86 zł. Albowiem, od 2104 roku uczestnik nie partycypował w żaden sposób we wskazanych wydatkach. Nie zwrócił też wnioskodawczyni przypadającej na niego części wydatków. Wnioskodawczyni zgłosiła do rozliczenia w niniejszym postępowaniu z tytułu podatku od nieruchomości oraz opłat za użytkowanie wieczyste kwotę 4.617,99 zł. W rezultacie, uczestnik winien zwrócić wnioskodawczyni z tego tytułu kwotę 2.308,99 zł. O taką kwotę, nie wychodząc ponad zgłoszone żądanie - zgodnie z art.321 § 1 k.p.c. w związku z art.13 § 2 k.c., Sąd pomniejszył spłatę należną uczestnikowi od wnioskodawczyni.

Przepis art. 211 k.c., zgodnie z którym każdy ze współwłaścicieli może żądać, ażeby zniesienie współwłasności nastąpiło przez podział rzeczy wspólnej, chyba że podział byłby sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości, reguluje podstawowy sposób zniesienia współwłasności poprzez tak zwany podział rzeczy naturze. Gdyby jednak rzecz nie dała się podzielić, może być przyznana jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana (art. 212 k.c.). Podobną regulację zawiera art. 623 k.p.c. który stanowi, że sąd dokonuje podziału na części odpowiadające wartości udziałom współwłaścicieli z uwzględnieniem wszelkich okoliczności, zgodnie z interesem społeczno – gospodarczym, a różnice wartości wyrównuje się przez dopłaty pieniężne.

W przedmiotowej sprawie, podział fizyczny składnika majątku wspólnego ani przedmiotu współwłasności nie wchodził w grę. E. K. (1) i M. K. byli zgodni co do sposobu podziału majątku wspólnego oraz zniesienia współwłasności. Wnosili o przyznanie zgłoszonych do podziału nieruchomości wnioskodawczyni ze spłatą na rzecz uczestnika.

Sąd dokonał zatem podziału majątku wspólnego oraz zniesienia współwłasności w ten sposób, że przyznał zgłoszone do podziału nieruchomości wnioskodawczyni, orzekając jednocześnie o obowiązku spłaty na rzecz uczestnika.

Wartość majątku wspólnego, w skład którego wchodzi jedynie udział w wysokości 1/11 części w prawie użytkowania wieczystego działki numer (...), wynosi 5.092 zł. Wartość udziałów wnioskodawczyni i uczestnika w majątku wspólnym wynosi zatem 2.546 zł.

Z kolei, wartość prawa własności nieruchomości, stanowiącej działkę (...), będącej współwłasnością wnioskodawczyni i uczestnika w częściach równych wynosi 98.628 zł. A zatem, wartość udziałów wnioskodawczyni i uczestnika wynosi 49.314 zł.

Wartość składników przyznanych wnioskodawczyni w ramach podziału majątku wspólnego i zniesienia współwłasności wynosi zatem 103.720 zł. Spłata jaką winien otrzymać uczestnik stosownie do wartości swych udziałów w majątku wspólnym i współwłasności wynosi zatem 51.860 zł (2.546 zł+ 49.314 zł). Jednakże, spłata ta podlega pomniejszeniu o kwotę 2.308,99 zł należną wnioskodawczyni z tytułu rozliczenia wydatków z tytułu podatku od nieruchomości i opłaty za użytkowanie wieczyste. W konsekwencji, Sąd zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 49. 551,01 zł tytułem spłaty (51.860 zł - 2.308,99 zł= 49.551,01 zł).

E. K. (1) poczyniła nakład z majątku wspólnego na majątek osobisty w postaci rozbudowy pawilonu handlowego numer 11 poprzez wybudowanie części tego pawilonu na działce (...). Wbrew twierdzeniom uczestnika, iż to on sfinansował rozbudowę pawilonu, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci rachunków, decyzji i pozwoleń, a także zeznań świadka i przesłuchania wnioskodawczyni jednoznacznie wynika, że rozbudowa pawilonu nastąpiła z inicjatywy wnioskodawczyni, na skutek jej starań i została przez nią w całości sfinansowana. Uczestnik nie udowodnił swego stanowiska, iż to on poniósł ciężar finansowy rozbudowy pawilonu handlowego. Wartość tego nakładu wynosi 37.011 zł. Nakład ten został przyznany wnioskodawczyni. W tej sytuacji, skoro E. K. (1) zachowała w całości nakład, którego dokonała, nie zachodziła konieczność dokonywania w tym zakresie pomiędzy wnioskodawczynią a uczestnikiem żadnych rozliczeń.

Stosownie do przepisu art.212 § 3 k.p.c., jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia. Jak wnika z przepisu art.212 § 3 zd.2 k.p.c., w razie rozłożenia dopłat i spłat na raty terminy ich uiszczenia nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu.

Powołany przepis stanowi samodzielną podstawę rozłożenia na raty spłat lub dopłat w postępowaniu działowym. W tym zakresie nie znajduje zastosowania ogólniejszy przepis art.320 k.p.c., który może jednak stanowić podstawę rozłożenia na raty innych świadczeń zasądzanych w takim postępowaniu (tak również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 stycznia 2013 roku, V CSK 79/12, opubl. Legalis, „Kodeks cywilny. Komentarz.” pod red. Edwarda Gniewka). Jednakże, przepis art.212 § 3 zd.2 k.p.c., podobnie jak art.320 k.p.c., który pomimo miejsca jego ulokowania jest

także normą z zakresu prawa materialnego, ma na celu uczynienie realnym zasądzonej przez Sąd spłaty czy dopłaty przy uwzględnieniu sytuacji ekonomicznej, finansowej, rodzinnej zobowiązanego do niej uczestnika postępowania. W konsekwencji, na jego gruncie zachowują w pewnym zakresie aktualność poglądy doktryny i orzecznictwa dotyczące zastosowania art.320 k.p.c., które z jednej strony wskazują na konieczność uwzględnienia okoliczności leżących po stronie pozwanego - dłużnika, takich jak jego sytuacja majątkowa, finansowa, rodzinna, które czynią nierealnym spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądzanego świadczenia, a jednocześnie pozwalają na zaspokojenie wierzyciela w rozsądnym terminie w przypadku rozłożenia świadczenia na raty („Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz.” Tom I, pod red. prof. dr hab. Kazimierza Piaseckiego, 2010 rok, Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 27 kwietnia 2016 roku, I ACa 72/16, Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 22 października 2015 roku, I ACa 487/15). Z drugiej zaś, podkreślają, iż ochrona, jaką zapewnia dłużnikowi art. 320 k.p.c., nie może jednak być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu wierzyciela oraz że zastosowanie przepisu art.320 k.p.c. winno następować z dużą ostrożnością i być oparte na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 16 kwietnia 2014 roku, I ACa 120/14; wyrok Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2014 roku, V CSK 302/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 kwietnia 2016 roku, I ACa 72/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 października 2015 roku, I ACa 487/15, Andrzej Zieliński „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I” warszawa 2006 rok, P. Telenga w pracy zbiorowej pod red. A. Jakubeckiego „Komentarz aktualizowany do kodeksu postępowania cywilnego” LEX 2014). Ciężar udowodnienia istnienia przesłanek do rozłożenia zasądzonej spłaty czy dopłaty na raty spoczywa przy tym na, kto takie żądanie zgłasza.

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie, zachodziły podstawy do rozłożenia należnej uczestnikowi spłaty na raty. Ostatecznie wnioskodawczyni wносиła o rozłożenie spłaty na dwie raty w wysokości 33.034 zł i 16.517,01 zł, płatne odpowiednio w terminie 1 miesiąca i 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia.

E. K. (1) sama prowadzi gospodarstwo domowe. Utrzymuje się z emerytury w kwocie 870 zł netto miesięcznie. Podejmuje także prace dorywcze, zwłaszcza w okresie letnim. Posiada oszczędności w kwocie około 20.000 zł. Wnioskodawczyni ponosi koszty opłat za mieszkanie wraz opłatami za media w łącznej kwocie 650-700 zł miesięcznie. Leczy się na depresję, tarczycę, układ kostny, ponosi wydatki na leki w kwocie 50 zł miesięcznie. W związku z koniecznością spłaty uczestnika a E. K. (1) może liczyć na pomoc rodziny do kwoty 40.000 zł. Wprawdzie wnioskodawczyni rozważała także możliwość zaciągnięcia kredytu lub pożyczki na ten cel, lecz w ocenie Sądu aktualne dochody wnioskodawczyni nie pozwolą na zaciągnięcie takiego zobowiązania.

Zdaniem Sądu, aktualna sytuacja życiowa wnioskodawczyni nie pozwala na jednorazową spłatę uczestnika. Rozłożenie spłaty na dwie raty płatne łącznie w ciągu 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia pozwolą wnioskodawczyni na dokonanie spłaty na rzecz uczestnika bez konieczności wszczynania egzekucji komorniczej. Jednocześnie, terminy zapłaty rat nie są odległe i nie naruszają interesu uczestnika w uzyskaniu jak najszybszej spłaty. W konsekwencji, w oparciu o art. 212 § 3 k.c., Sąd rozłożył zasądzoną od wnioskodawczyni spłatę 2 raty: pierwsza rata w kwocie 33.034 zł płatna w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia, druga rata w kwocie 16.517,01 zł płatna w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Zastrzeżenie odsetek ustawowych za opóźnienie po tej dacie będzie natomiast zabezpieczać interesy uczestnika w przypadku braku terminowej zapłaty.

W myśl art. 512 § 1 k.p.c. wniosek może być cofnięty skutecznie przez wnioskodawcę do czasu rozpoczęcia posiedzenia (tj. wywołania sprawy). Po rozpoczęciu posiedzenia albo po złożeniu przez któregokolwiek z uczestników oświadczenia na piśmie wniosek może być cofnięty, ale pod warunkiem, że żaden z uczestników nie wyrazi sprzeciwu. Zgodnie z § 2 powołanego przepisu cofnięcie wniosku o wszczęcie postępowania jest bezskuteczne w sprawie, której wszczęcie mogło nastąpić z urzędu.

Na rozprawie w dniu 24 lutego 2017 roku pełnomocnik wnioskodawczynie cofnął wniosek E. K. (1) o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, a pełnomocnik uczestnika nie sprzeciwił się cofnięciu wniosku w tym zakresie. Z kolei, pełnomocnik uczestnika cofnął wszelkie żądania uczestnika M. K. zgłoszone w piśmie z dnia 12 lutego 2017 roku, a pełnomocnik wnioskodawczynie oświadczył, że nie oponuje co do ich cofnięcia.

Stosownie do przepisu art. 355 § 1 k.p.c., Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Poprzez art.13 § 2 k.p.c. przepis ten znajduje zastosowanie także w postępowaniu nieprocesowym w przypadku cofnięcia wniosku.

Wobec skutecznego cofnięcia przez pełnomocnika wnioskodawczynie wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym i skutecznego cofnięcia przez pełnomocnika uczestnika żądań uczestnika M. K. zgłoszonych w piśmie z dnia 12 lutego 2017 roku, na podstawie przepisu art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art.13 § 2 k.p.c., Sąd umorzył postępowanie w tym zakresie.

Zasada rozliczenia kosztów postępowania prowadzonego w trybie nieprocesowym wynika z art.520 § 1 k.p.c. Zgodnie z jego brzmieniem każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Wyjątki od tej zasady zostały ustanowione w dalszych paragrafach art.520 k.p.c., stanowiąc, iż jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2). Zaś, paragraf 3 art.520 k.p.c. stanowi, iż jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie. W orzecznictwie i doktrynie zwraca się uwagę, iż w postępowaniu nieprocesowym nie ma „pojedyńku” dwóch przeciwstawnych sobie stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Przeciwnie, z treści całego art.520 k.p.c. wynika, że ustawodawca zakłada, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Dlatego ten, kto poniósł koszty sądowe lub koszty zastępstwa procesowego, nie uzyska zwrotu wydanych kwot od innego uczestnika, ale i nie jest obowiązany do zwracania kosztów poniesionych przez innego uczestnika (tak Bodio Joanna, Demendecki Tomasz, Jakubecki Andrzej, Marcewicz Olimpia, Telenga Przemysław, Wójcik Mariusz P [w] Komentarz do art.520 kodeksu postępowania cywilnego, LEX/el. 2010; Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 grudnia 1999 roku, III CKN 497/98, OSNC 2000 rok, nr 6, poz. 116). Stanowisko takie uzasadnione jest niezależnością i samodzielnością udziału w tym postępowaniu każdego jego uczestnika (Budnowska Joanna, Zieliński Andrzej artykuł Palestra 1995 rok, numer 7-8, s. 58, Lex nr 11671/1).

W przedmiotowej sprawie, uczestnicy byli w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania. Ich interesy nie były sprzeczne – ich celem było dokonanie podziału majątku wspólnego, choć każde z nich zmierzało do korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia. Jednakże, jak powszechnie przyjmuje się w doktrynie i orzecznictwie, w sprawach działowych, w tym sprawach o podział majątku wspólnego, pomiędzy uczestnikami nie zachodzi sprzeczność interesów, niezależnie od tego, jaki sposób dokonania podziału proponują i jakie wnioski składają w tym względzie (tak również Krystyna Skiepmo „Komentarz do spraw o podział majątku wspólnego małżonków.” Warszawa 2015 rok).

Jak wskazano powyżej, w postępowaniu o podział majątku, Sąd z urzędu ustala skład i wartość majątku wspólnego, a zatem jeżeli wolą wnioskodawczynie i uczestnika było skorzystanie z pomocy fachowych pełnomocników, każde z nich powinno ponieść koszty wynagrodzenia swojego pełnomocnika.

Wnioskodawczynie poniosła koszty sądowe w postaci opłaty od wniosku w wysokości 1.000 zł oraz zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 1.500 zł. Koszty te zostały poniesione także w interesie uczestnika. Bez uiszczenia opłaty od wniosku nie było możliwe wszczęcie postępowania o podział majątku, w wyniku którego unormowana

zostanie także sytuacja prawna uczestnika. Z kolei, dopuszczenie dowodu z opinii biegłego było konieczne z uwagi na kwestionowanie przez uczestnika wartości zgłoszonych przez wnioskodawczynię do podziału składników.

W tej sytuacji, w ocenie Sądu, uczestnik winien zwrócić wnioskodawczyni połowę poniesionych przez nią kosztów sądowych w kwocie 1.250 zł (1.000 zł + 1.500 zł = 2.500 zł, 2.500 zł: 2 = 1.250 zł).

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od M. K. na rzecz E. K. (1) kwotę 1.250 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania i ustalił, że w pozostałym zakresie wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Na nieuiszczone koszty sądowe w łącznej kwocie 2.506,71 zł złożyły się: wydatki związane z wynagrodzeniem biegłej w kwocie 1.506,71 zł oraz nieuiszczona opłata od zgłoszonego w toku postępowania wniosku o zniesienie współwłasności w kwocie 1.000 zł.

Zgodnie z art. 110 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd cofa zwolnienie od kosztów sądowych, jeżeli okazało się, że okoliczności, na podstawie których je przyznano, nie istniały lub przestały istnieć. W obu wypadkach strona obowiązana jest uiścić wszystkie przepisane opłaty oraz zwrócić wydatki, jednakże w drugim wypadku sąd może obciążyć stronę tym obowiązkiem także częściowo, stosownie do zmiany, jaka nastąpiła w jej stosunkach.

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2017 roku Referendarz sądowy zwolnił uczestnika od kosztów sądowych w postaci zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 1.500 zł, oddalając jego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałej części. Jednakże, sytuacja majątkowa uległa istotnej zmianie na skutek zasądzenia na jego rzecz kwoty 49.551,01 zł tytułem spłaty. Z tego względu, Sąd cofnął uczestnikowi zwolnienie od kosztów sądowych w postaci zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 520 § 1 k.p.c., Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od E. K. (1) kwotę 1.253,36 zł, a od M. K. z roszczenia zasądzonego w punkcie 3 b) postanowienia kwotę 1.253,35 zł.